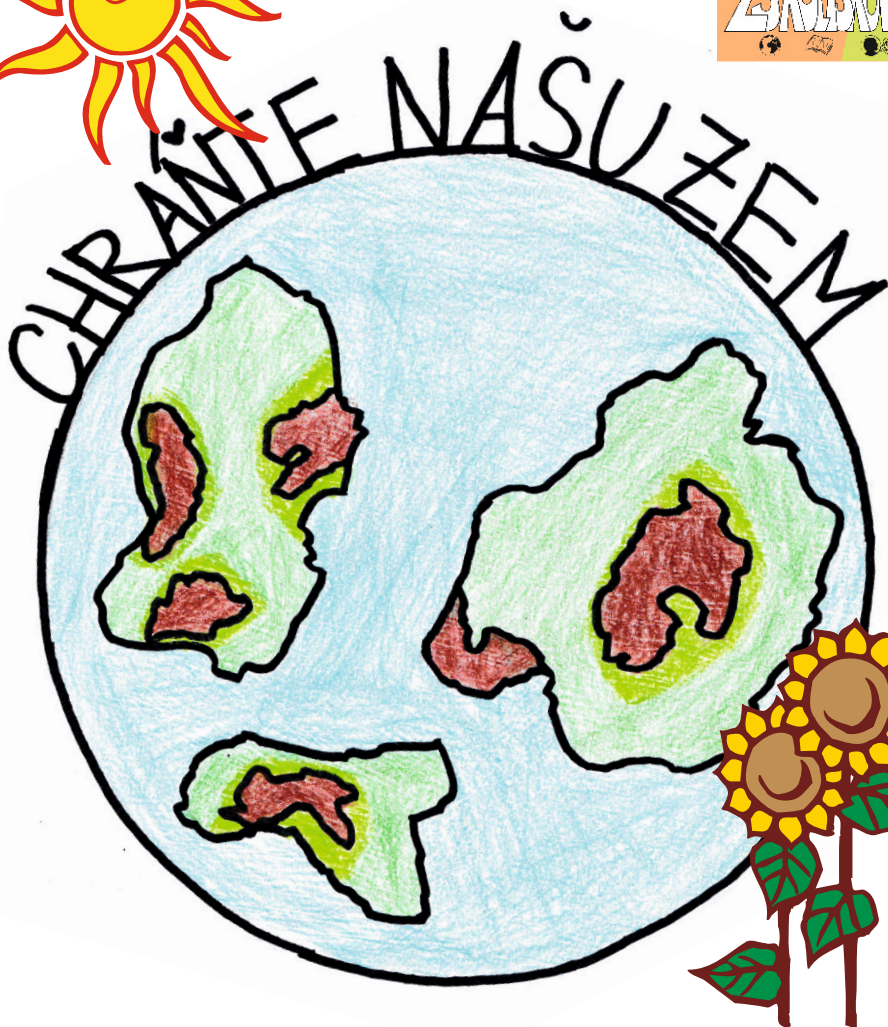

Najväčšia vyučovacia hodina sveta

World's Largest Lesson

Základná škola Kulíškova 8, 821 08 Bratislava

www.zskuliskova.sk

Editoriál

Žiaci Základnej školy Kuliškova v Bratislave svojimi výtvarnými prácami a zaujímavými vlastnými textami prispeli do súťaže „**Najväčšia vyučovacia hodina sveta**“. Medzinárodný projekt OSN **World's Largest Lesson** (Najväčšia vyučovacia hodina sveta) 2018 je určený na rozvoj poznania, pochopenia a podpory trvalo udržateľného rozvoja u detí a študentov základných a stredných škôl za účelom budovania zručností a kompetencií v oblasti globálneho občianstva. OSN v rámci projektu ponúka žiakom vyjadriť sa k 17 cieľom v prospech ochrany planéty Zem.

Ide o tieto **ciele udržateľného rozvoja**:

1. **Žiadna chudoba**
2. **Žiadny hlad**
3. **Kvalita zdravia a života**
4. **Kvalitné vzdelávanie**
5. **Rodová rovnosť**
6. **Čistá voda a hygiena**
7. **Dostupná a čistá energia**
8. **Dôstojná práca a ekonomický rast**
9. **Priemysel, inovácie a infraštruktúra**
10. **Zníženie nerovností**
11. **Udržateľné mestá a komunity**
12. **Zodpovedná spotreba a výroba**
13. **Ochrana klímy**
14. **Život pod vodou**
15. **Život na pevnine**
16. **Mier, spravodlivosť a silné inštitúcie**
17. **Partnerstvá za ciele**

Naplnením cieľov sa má vytvoriť svet, ktorý bude pre každého lepší, spravodlivejší a bezpečnejší. Ambíciou OSN je dosiahnutie týchto cieľov do roku 2030.

Tento projekt umožňuje školám, triedam, žiakom a učiteľom zviditeľniť seba a svoj projekt zdieľaním svojho projektu na „digitálnej mape sveta“, ktorá je na <http://worldslargestlesson.globalgoals.org>.

Pozývame Vás teraz do galérie žiackych prác, ktorými žiaci vytvorili spätnú väzbu na predmetné témy. Žiaci do svojich prác premietli svoje názory, skúsenosti, niektorí sa motivovali aj prostredníctvom videa, ktoré pre nich v mnohých jazykoch pripravilo UNESCO.

Ing. M. Rovná

Zostavovateľ brožúry: Mgr. V. Matejová

Ako správne vetrať?

Náklady na energie tvoria nezanedbateľnú časť rozpočtu školy a aj my žiaci sa musíme správať omnoho ekonomickejšie.

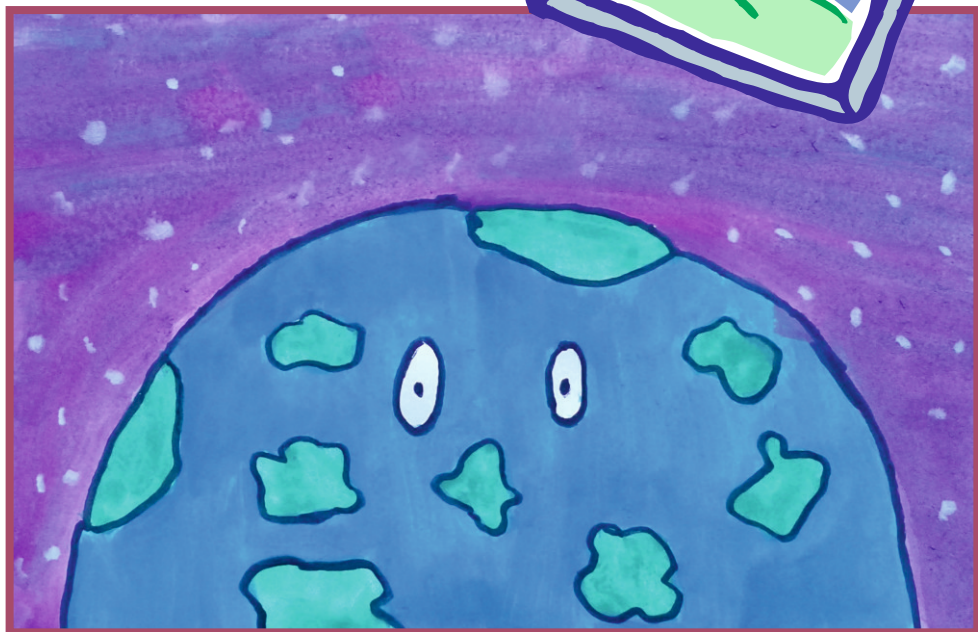
Treba si uvedomiť, že energetické úspory v našich budovách nemôžeme dosiahnuť iba zateplením domov, výmenou okien a dverí, či reguláciou alebo optimalizáciou vykurovacieho systému.

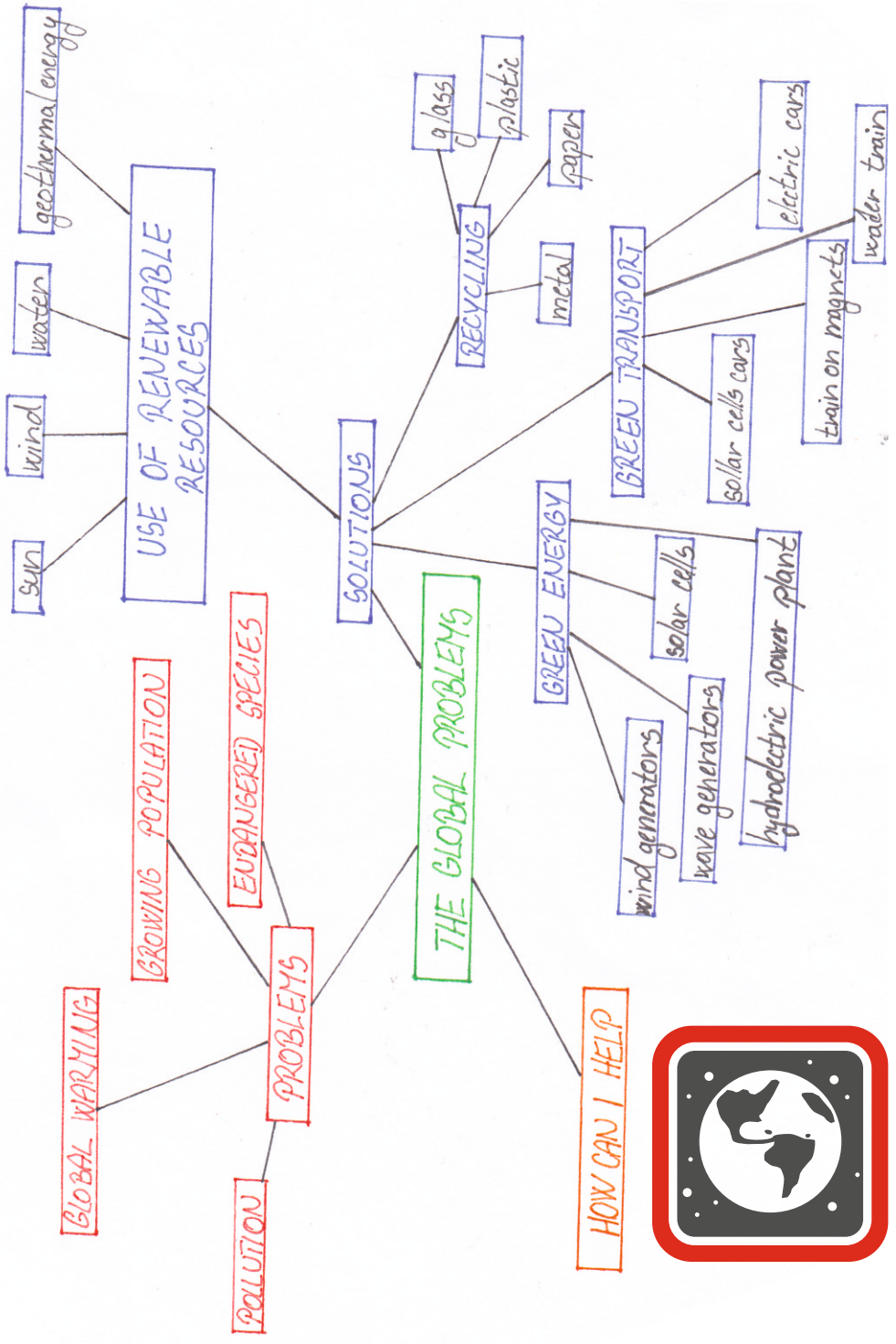
Najväčšie tepelné straty sú dosahované najmä zlým spôsobom vetrania.

Vetrajte efektívne, krátko a intenzívne!

Najmä v zime a počas chladných dní by mali byť okná otvorené počas vetrania asi len 5 minút, aby sa stihol vymeniť vydýchaný vzduch z miestností. Nie však dlhšie, lebo potom už chladnú steny miestnosti, a tým nám narastá účet za vykurovanie.

Vetranie nie je iba vecou energetickej efektívnosti, ale aj hygienickou záležitosťou ovplyvňujúcou vaše zdravie.

Aké globálne problémy dnes ohrozujú svet?

- Populačná explózia a preľudnenie Zeme
- Hlad a bieda
- Civilizačné choroby 20.storočia
- Informačná , telekomunikačná a masmediálna závislosť
- A mnoho ďalších...

Súčasná populácia – viac ako 6 miliárd obyvateľov. Najhustejšie osídlenie oblasti – Čína (1 mld. 250 mil.), India (1 mld.), SV USA (280 mil.) , Indonézia (214 mil.).

Hlad a bieda :

Hlad?! Pre mnohých z obyvateľov našej planéty nie je len nepríjemný pocit, ktorý niekedy cítime pred jedlom . Je to predovšetkým jeden z veľkých problémov Zeme, pre ktorý každý rok padnú

za obete státisíce ľudí, najmä detí. V 20.storočí zažívame síce pokrok vo vede a technike a tajne veríme, že práve ten dokáže zázraky vo všetkých sférach života a že zaistí blahobyť celému ľudstvu. Toto však platí iba v priemyselne vyspelých krajinách s vysokou životnou úrovňou. Podľa štatistík, vo svete sa dosýta najedia len dvaja ľudia z troch. Tým z nás, ktorí majú to šťastie, že žijú v bohatších krajinách, kde má každý jedla viac ako potrebuje, môže tento problém pripadať takmer neuveriteľný. A predsa je to pravda. Príčinou tohto stavu je najmä stále sa nekontrolovateľne zvyšujúci počet obyvateľstva v krajinách s nepatrnými potravinovými zdrojmi.

M. M., IX.B

Globálne problémy ľudstva

Dnešný svet má veľa protikladov.

Napríklad vidíme malé africké dieťa hladovať a naopak americké tučné deti sú obklopené taniermi plnými nezdravých fastfoodov.

Ďalším problémom ľudstva je preľudnenie. Tiež ekologické problémy vo svete, ako je znečistenie vôd a mnoho ďalších.

Príroda je krásne miesto, kde sa dá výborne odreagovať. Ale ľudstvo ju zbytočne znečisťuje, a preto začínajú stromy odumierať, zbytočne hynú aj ryby. Ako tomu zabrániť ?? Nevyhadzovať napríklad odpadky na zem.

Globálnym problémom je Afrika, najchudobnejší svetadiel.

Je potrebné riešiť hlad a chudobu, starnutie populácie, choroby ako AIDS, ebola a malária. V niektorých krajinách sveta je potrebné riešiť otázky demokracie a dodržiavanie ľudských práv a pod. Treba rozvíjať nové technológie. Treba však meniť aj myslenie ľudí.

L. C., IX.A

Globálne problémy ľudstva

Svet, technológie a ľudstvo neustále napreduje. Prináša to však aj veľké problémy, ktoré si ľudia väčšinou neuvedomujú.

Technológie neprinášajú len prospech, ale aj ničia našu planétu. A už vôbec neprinášajú prospech celému ľudstvu. Povedal by som, že iba časti ľudstva.

Ľuďom žijúcim vo vyspelých častiach Zeme. Chudobným oblastiam neprinášajú nič. Bohatstvo sa hromadí iba v určitých častiach planéty. Ľudia, ktorí žijú na územiach, ktoré sú chudobné a neprinášajú nenásytnému systému nič, nemajú často ani do úst čo vložiť. Deti umierajú od hladu a chorôb. Nemajú jedlo, lieky a iné základné potreby nevyhnutné pre život. Rodičia vidia umierať svoje deti a deti svojich rodičov, pretože sa dožívajú iba krátko. Je smutné, že my ľudia nevieme v 21. storočí bohatstvo rovnomerne rozdeliť. Prečo nevieme

alebo nechceme rozdať to, čoho máme prebytok? Často myslím na deti, ktoré by dali všetko za kúsok ryže, keď vidím ako my „bohaté“ deti plytváme potravinami či už doma alebo v škole.

Mali by sme sa všetci zamyslieť a aspoň sa pokúsiť niečo zmeniť, minimálne si aspoň uvedomiť, že takéto problémy existujú. Sme predsa všetci rovnakí ľudia, rozdiel je len v tom, kde sme sa narodili.

ilustrácia: R. A., IX.B

Globálne otepľovanie

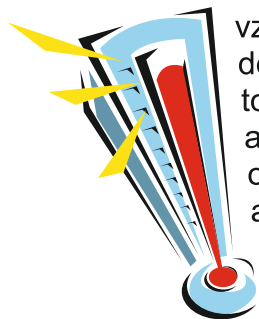
Zase sa prechádzam po meste a všade naokolo vidím kolóny trúbiacich áut a nahnevaných vodičov. A čo cítim? Smog, výfuky a špinu. Teraz uvažujem nad tým, čo nám hovorili v škole ohľadom „zelenej vlny“. V našom meste ešte nie je, ale bola by som veľmi rada, keby sa zaviedla. Asi sa pýtate, čo tá „zelená vlna“ je. Autá majú na križovatke predpísanú určitú rýchlosť a keď sa ňou riadia, je skoro isté, že stihnú pri presune z križovatky na križovatku zelenú. Malo by to pre všetkých pozitívny výsledok. Vodiči by museli menej brzdiť a stresovať sa a ovzdušie by nebolo tak veľmi zamorené smogom. A čo my chodci? My by sme nemuseli zakaždým, keď čakáme na zelenú alebo sa len tak prechádzame po meste „inhalovať“ všetky výfuky do nášho nosa a pľúc.

Oxid dusíka vo veľkej miere prispieva ku kyslým dažďom. Vďaka smogu sa zvyšuje ochorenie pľúc, ako napr. zápal pľúc, tuberkulóza či čierny kašeľ.

V Bratislave sa už urobili opatrenia na to, aby sa žilo lepšie. Urobili sa verejné bicykle, dokonca sa vyhradilo miesto pre cyklotrasy. Verejná doprava sa stále snaží, aby sa ňou chodilo čo najviac. Boli urobené nové ekologické autobusy, študenti a dôchodcovia do 70 rokov majú cestovné so zľavou, dôchodcovia nad 70 rokov majú cestu zadarmo. Aj časy na čakanie autobusov sa zmenili. Teraz čakáte menej na autobus. Tieto opatrenia sa robia vo viacerých krajinách kvôli tomu, aby sa predišlo ešte väčšiemu globálnemu otepľovaniu, ako už je.

Globálne otepľovanie nepomáha dokonca ani živočíchom. Každý mesiac zomiera čoraz viac a viac zvierat, lebo nemajú prirodzené prostredie. Ľady a sneh sa topia. Voda sa otepľuje a zvieratá nevedia, čo loviť a na hlad a zlú klímu zomierajú.

Nebolo by krajšie žiť v prostredí, kde je čistý vzduch, striedajú sa štyri ročné obdobia, nezomiera denne veľa zvierat a ľudí, kde je pekný výhľad bez toho, aby sme videli smog? Nie je jedno, čo robíme a ako sa správame k prírode. To, že sa globálne otepľovanie dostalo tak ďaleko, za to môžeme my, ale tiež to môžeme zastaviť.

Vedeli ste, že ...

V Tichom oceáne, nazývanom aj Pacifik, sa nachádza „siedmy kontinent“, ktorý presahuje svojou plochou rozlohu troch európskych štátov - Nemecka, Francúzska a Španielska dohromady. Do oceánu sa ročne dostane asi 8 miliónov ton plastov, ktoré vytvárajú v oceáne škvryny s obrovskou plochou. Vedci na ich mapovanie využili flotilu lodí a lietadiel. Najväčšia z nich nesie názov „Great Pacific Garbage Patch“ (GPGP) alebo Veľká tichomorská odpadková škvryna. Predpokladá sa, že ide asi o 80-tisíc ton plávajúceho plastu. Aj Organizácia Spojených národov varuje, že plastový odpad, ktorý každoročne končí v oceánoch, spôsobuje veľké škody pre podmorský život. Pre morské vtáky a väčšie morské tvory ako sú napríklad korytnačky, delfíny či tulene, predstavuje plastový odpad nebezpečenstvo najmä kvôli tomu, že sa zapletú do plastových vreciek či iných plastových častí. Okrem toho si plast často zamieňajú s potravou. Korytnačky totiž nedokážu rozoznať plastové vrečko od medúzy. Plastové vrečko ale po konzumácii spôsobí zdravotné problémy, často vedúce k úhynu. Zdroj: Internet: <https://www.setri.sk/sedem-grafov-ktore-vysvetluju-aky-velky-problem-skutocne-predstavuje-plastovy-odpad/> 5.12:2018

Slovník pojmov

Demografia je veda o ľudskej populácii, jej štruktúre a vývoji z kvalitatívnych aj kvantitatívnych hľadísk. (Zdroj: Slovník cudzích slov- www.azet.sk)

Demokracia (z gr. démos - ľud a kratiá – vláda) je:

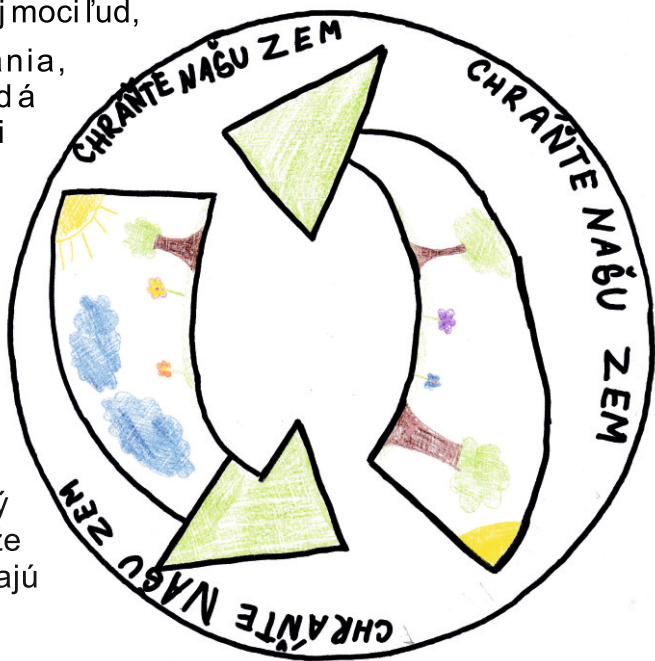
- pôvodne: politické zriadenie gréckych mestských štátov - aténska demokracia,
- politický systém alebo zriadenie, v ktorom je zdroj štátnej moci ľud,
- forma rozhodovania, ktorá predpokladá určitú rovnosť medzi hlasujúcimi,
- podriadenie sa menšiny väčšine.

(Zdroj: wikipedia)

Hladomor

predstavuje situáciu, kedy na nejakom území panuje taký nedostatok potravín, že ľudia masovo umierajú na podvýživu.

(Zdroj: wikipedia)

Kyslé dažde vznikajú najmä:

1. z priemyselných exhalátov – najmä spaľovaním uhlia s obsahom síry,
2. zo škodlivých plynov z motorových vozidiel. Tie sa zlučujú v atmosfére s dažďom a vzniká kyslý dážď. Jeho následkom sa mení pH v jazerách, hynú ryby. Tiež odumierajú lesy, tieto dažde ničia sochy a budovy z pieskovca, vápenca či mramoru. Dochádza k rýchlejšej korózii železa. Sú hrozbou aj pre zdravie ľudí.

Populácia – obyvateľstvo, ľudnosť, geneticky a ekologicky vymedzený súbor jedincov rovnakého biologického druhu žijúci v spoločnom prostredí. (Zdroj: Slovník cudzích slov- www.azet.sk)

Skleníkový efekt je jav, ktorý spočíva v ohriatí nižších vrstiev atmosféry v dôsledku toho, že atmosféra cez deň prepúšťa krátkovlnné slnečné žiarenie k zemskému povrchu a v noci pomerne

efektívne pohlcuje dlhovlnné žiarenie Zeme a otepľuje sa. Skleníkové plyny sú najmä oxid uhličitý CO_2 , metán CH_4 a vodná para.

Terorizmus je definovaný ako súhrn antihumánnych metód hrubého zastráňovania politických odporcov hrozbou sily a užitia rôznych foriem násillia. Vedľa individuálneho terorizmu existuje terorizmus skupín, niektoré koordinujú svoju činnosť na medzinárodnej úrovni (medzinárodný terorizmus). (Zdroj: wikipedia)

Trvalo udržateľný rozvoj alebo **udržateľný rozvoj** je taký spôsob rozvoja ľudskej spoločnosti, ktorý dáva do súladu hospodársky a spoločenský pokrok s plnohodnotným zachovaním životného prostredia. (Zdroj: wikipedia)

Triedenie papierového a plastového odpadu

III. A trieda - VI. odd. ŠKD

Od prvého ročníka, t.j. od šk. r. 2016/17 deti triedia pod mojím vedením papierový a plastový odpad.

Hneď v prvom ročníku som ich motivovala pre túto činnosť najmä skutočnosťou, že triedením sa šetrí príroda a prostredie, v ktorom žijeme:

- zbieraním papiera sa chránia pred vyrúbaním stromy – tie nám poskytujú čistý vzduch a zdravé okolie

- vyzbierané plasty nekončia v smetiach a v spaľovniach, ale sa z nich dajú vyrobiť nové výrobky

Niektoré deti doma triedia odpad, väčšina

však nie. Veľmi aktívne sa ale zapájajú do triedenia. Je prirodzené, že sa radi zapájajú do aktivít, v ktorých môžu preukázať svoje zručnosti a vedomosti.

Do triedy som umiestnila dve nádoby - jednu označenú modrou nálepkou, druhú žltou. Do nich od 1. ročníka s deťmi triedime odpad na papier a plasty (fólie, obaly z jogurtov, nápojov, cukroví a pod.)

Dôležité bolo naučiť deti, čo patrí medzi plasty a čo medzi papier, teda ako správne triediť:

- vypláchnuté plastové fľaše, obaly z nápojov a pod. je potrebné stlačiť, aby v nich nebol vzduch,
- veľké papiere roztrhnúť na menšie, krabíčky

rozložiť, aby v nich nebol vzduch, medzi papier nedávať mokré, masťné papiere.

Vytriedený odpad raz za týždeň vynášame do príslušných kontajnerov na papier a plast v areáli školy.

Novozískané vedomosti si deti veľmi dobre pamätajú a ich zručnosti v separovaní sú na veľmi dobrej úrovni. Baví ich aj z niektorých častí plastov a papiera vyrobiť pekné práce na výzdobu triedy.

V tejto oblasti došlo v šk. r. 2018/19 k spolupráci aj s deťmi z II. A triedy - III. odd. ŠKD, ktoré tiež začali triediť papier a plast.

Touto činnosťou sa v deťoch upevňuje budovanie si vzťahu k prírode, uvedomenie si potreby podielu každého jedinca na spoločnom chránení prírody a prispievaniu k zdravému životnému prostrediu.

Ing. A. Benčová

vychovávateľka III. A – VI. odd. ŠKD

GAME

Spoj anglické slovíčko so správnym slovenským prekladom.

Kyslé dažďe

Global warming

Endangered species

Green-house effect

Nárast populácie

Globálne otepľovanie

Acid rains

Famine

Ohrozené druhy

Skleníkový efekt

Hladomor

Growing population

CERTIFICATE OF PARTICIPATION

Awarded to Základná škola Kuliškova, Bratislava, Slovakia

In partnership with

With thanks to

For participating in the Worlds Largest Lesson
and supporting the Global Goals for Sustainable
Development

ilustrácia: S. M., VI.A

Povedali múdri

„ Ak umrie posledná včela, ľudstvu ostáva menej ako päť rokov ...“

Albert Einstein, nositeľ Nobelovej ceny za fyziku

„Príroda je jediná kniha, ktorá na všetkých stránkach ponúka zaujímavý obsah.“

Johann Wolfgang Goethe, nemecký spisovateľ, výtvarník a politik

„Beda, kto v mori vidí iba vodu, kto nepočuje nemú prírodu, kto v skalách vidí iba skaly.“

Andrej Sládkovič, slovenský básnik a prekladateľ

„Ak sa vzdiali ľudské srdce od prírody, zatvrdí sa. Nedostatok úcty k tomu, čo rastie, čo je živé, rýchlo povedie tiež k nedostatku úcty k ľuďom.“

čínske príslovie

„Bud' bude 21. storočie ekologickým storočím alebo 22. storočie už vôbec nemusí byť.“

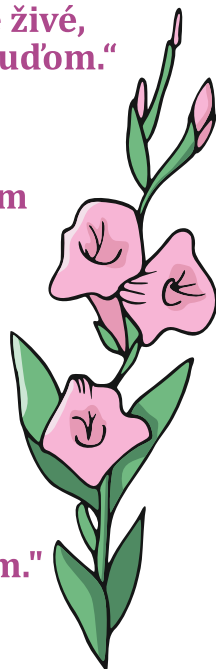
Henryk Skolimowski, americko-poľský filozof

„Iba príroda koná veľké veci zadarmo.“

Alexandr Ivanovič Gercen, ruský autor

„Ak chcete byť šťastní rok, zorte záhradu; ak chcete byť šťastní do smrti, zasad'te strom.“

anglické príslovie

„Kto prírodu opravdivo miluje, nachádza všade krásu.“

Vincent van Gogh, holandský postimpresionistický maliar